

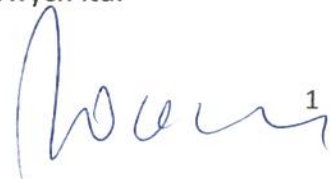
Recenzja pracy doktorskiej Romana Niwierskiego „Sekcja bokserska w Zakładowym Klubie Sportowym ‘Stal’ Stalowa Wola w latach 1939-1977”, Rzeszów 2022, ss. 577 (540+aneksy)

1. Uwagi ogólne

Przekazana do recenzji praca składa się z czterech rozdziałów, wstępu, wykazu skrótów, zakończenia, spisu tabeli, spisu ilustracji, bibliografii oraz aneksów. Na aneksy składają się: Regulamin Sportowy Polskiego Związku Bokserskiego, Statut Zakładowego Klubu Sportowego „Stal”, ilustracje przedstawiające mistrzowskie szarfy, medale, odznaczenia i puchary zdobyte przez zawodników sekcji bokserskiej ZKS „Stal” Stalowa Wola w latach 1939-1977.

a) Problem badawczy

Problem badawczy pracy został precyzyjnie określony w tytule pracy doktorskiej. Obejmuje on wszechstronną charakterystykę sekcji bokserskiej Zakładowego Klubu Sportowego „Stal” Stalowa Wola w latach 1939-1977. Dość obszernie i szczegółowo opisany przykład jednego z ośrodków sportowych ma, zgodnie z intencją Autora „ukazać zasady uprawiania sportu w czasach PRL-u [...] gdzie głównym źródłem finansowania był zakład pracy – Huta Stalowa Wola” (s. 9). W ramach realizacji danego zadania ujęte zostały także cele szczegółowe: przedstawienie szerokiego tła historycznego związanego z rozwojem boks na przeciągu dziejów; pokazanie początków klubu sportowego na tle rozwoju industrialnego i demograficznego miasta Stalowa Wola; przedstawienie historii sekcji bokserskiej „Stal” uwzględniając sytuację zaplecza sportowego, kadry trenersko-instruktorskiej oraz systemu organizacji szkolenia bokserskiego; ukazania zasad finansowania sportu z budżetu państwa; nakreślenie sylwetek czołowych zawodników; omówienie aktywności sportowej sekcji bokserskiej ZKS „Stal”; pokazanie osiągnięć indywidualnych i drużynowych itd.

W szerokim ujęciu obszar badań recenzowanej pracy dotyczy historii sportu oraz historii społecznej na przykładzie wybranej jednostki sportowej wkomponowanej w krajobraz społeczny Polski powojennej.

b) Metodologia

Recenzowana praca jest osadzona na bogatych materiałach źródłowych, archiwaliach, materiałach prasowych, literaturze pamiątkarskiej itd. Opracowania obejmują przede wszystkim zagadnienia natury ogólnej, dotyczące kwestii historycznych, wyjaśniających istotę boks, jako dyscypliny sportowej i in. Autor opracowując tekst dysertacji zastosował metodę analizy i syntezy. Obrazując dynamikę rozwoju różnych zjawisk wykorzystana została także metoda statystyczna.

Poza tym zostały wykorzystane metody porównania, uogólnienia, klasyfikowania i wnioskowania.

c) Struktura pracy

Realizując program badawczy Doktorant zastosował układ rzeczowo-chronologiczny najbardziej właściwy dla opracowań o strukturze historycznej. Praca składa się z czterech rozdziałów podzielonych na podrozdziały. Pierwszy rozdział przedstawia historię boks, poczynając od starożytności i kończąc na sytuacji tej dyscypliny w Polsce powojennej. Drugi rozdział omawia warunki rozwoju boks, w Stalowej Woli szeroko uwzględniając historię miasta i specyfikę jego rozwoju przemysłowego i demograficznego. W tym kontekście została umieszczona narracja o powstaniu ZKS „Stal”.

W trzecim rozdziale omówiony rozwój sekcji bokserskiej „Stal” w latach 1958-1977. W ramach tego zagadnienia ujęto sprawy związane z zapleczem materialnym i finansowym, kadrą trenersko-instruktorską przedstawione sylwetki zawodników. Czwarty rozdział chronologicznie opisuje osiągnięcia sportowe sekcji w ramach eliminacji krajowych, a także sukcesy na ringach krajowych i międzynarodowych.

Praca zawiera wstęp, zakończenie, bibliografię, spis tabeli i spis ilustracji, a także aneksy na które składają się: Regulamin Sportowy Polskiego Związku Bokserskiego, Statutu ZKS „Stal”, ilustracji obrazujących mistrzowskie szarfy, medale, odznaczenia i puchary zdobyte przez zawodników ZKS „Stal”.

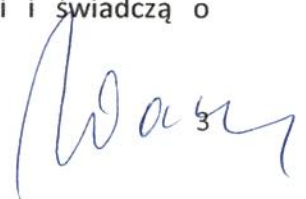
d) Wnioski

Po realizacji zadania badawczego Autor dochodzi do szeregu interesujących wniosków. Odchodzi on od pokutującego w historiografii schematu, zgodnie z którym spuścizna peerelowska jest postrzegana jedynie w negatywnej konotacji. Autor wskazuje na korzystne warunki dla rozwoju sportu w okresie powojennym, czego przykładem może być ZKS „Stal”, udowadnia ciągłość pewnych procesów Polski Odrodzonej i Polski powojennej (w tym i PRL). Oczywiście, główne wnioski dotyczą ZKS „Stal” jako swoistej wizytówki Stalowej Woli, a także całego eksperymentu gospodarczo-społecznego, rezultatem którego było powstanie tego ważnego ośrodka przemysłowego. Poprzez omówienie szczegółowych przykładów podaje się mechanizm funkcjonowania pewnych zespołów powiązań społecznych charakterystycznych dla epoki i danej wspólnoty lokalnej. Autor słusznie podkreśla, że praca może być także ważnym opracowaniem w kontekście historii lokalnej, utrwalającej osiągnięcia i postacie wymienione w dysertacji. Píše on: „Ludzie, których dzieje i dorobek sportowy został ukazany tworzą po dziś dzień wyznacznik lokalnej dumy i przynależności, a Klub Sportowy „Stal” Stalowa Wola i jego działalność do dnia dzisiejszego stanowi ogromne zainteresowanie rzeszy sympatyków barw „zielono-czarnych”.

Wnioski Autor formułuje logicznie i klarownie. Wykazuje się globalnym rozumieniem zagadnienia, problemów dotyczących historii społecznej, sportowej, gospodarczej w omawianym okresie.

e) Ogólna ocena pracy

Praca w ujęciu problemów-chronologicznym naświetla sytuację wybranej jednostki sportowej w wyjątkowym umiejscowieniu – mieście Stalowa Wola, jednego z najmłodszych miast Polski rozwijającego się w ramach projektu Centralnego Okręgu Przemysłowego. Zgłoszona do recenzji praca robi przede wszystkim wrażenie z racji na swoją imponującą objętość – 577 stron. Takiej objętości dysertacje należą do rzadkości i świadczą o

poświęceniu sporego nakładu pracy i czasu przez badaczy problemu, a także pasji towarzyszącej pracy poznawczej. Zapoznawszy się z tytułem i problematyką pracy może pojawić się lekkie zdziwienie, dlaczego tak szczegółowe zagadnienie spowodowało do powstania aż takiej szeroko zakrojonej pracy badawczej, a nawet przygotowanie tak objętościowego tekstu. Dopiero po bliższym zapoznaniu się z treścią pracy można dojść do wniosku, że zakres problematyki jest o wiele szerszy i odnosi się do bardziej skomplikowanej rzeczywistości niż przedstawienie sekcji bokserskiej w ZKS „Stal” w latach 1939-1977. Jest to gruntowne opracowanie o cechach interdyscyplinarnych obejmujące obszary: historii sportu, historii gospodarczo-społecznej, analizy finansowej, a także interesującej biografistyki działaczy sportowych. Poprzez lokalny fenomen Autor ukazuje skomplikowane mechanizmy społeczno-gospodarcze, powiązania polityczne, portrety psychologiczne sportowców itd. Jak słusznie wskazuje w zakończeniu praca ta może być pewnym rozwiązaniem modelowym, prowokującym do dalszych badań np. w zakresie piłki nożnej itd.

Pozytywne wrażenie robi baza źródłowo-dokumentalna, a także niezwykle bogate zasoby materiałów wykorzystanych z periodyków, świadczące o bardzo wnikliwej i wszechstronnej pracy badawczej poprzedzającej powstanie dysertacji. Doktorant wykorzystał materiały z sześciu ośrodków archiwalnych. Wykaz materiałów prasowych zajmuje 15 stron tekstu! Jednak szczególną zasługą Autora jest dotarcie do samych świadków epoki, osób, które są wspomniane w pracy, i przygotowanie z nimi wywiadów będących ważnym źródłem z zakresu tak zwanej – *oral history* – historii mówionej. Zgromadzona baza danych wykorzystana w pracy będzie także służyła dla innych opracowań, a jej utrwalenie jest ogromnie ważnym dokonaniem, biorąc pod uwagę kruchość życia i zawodność pamięci ludzkiej.

Praca jest wybitnie nowatorską zarówno z racji na sformułowanie problemu badawczego, jak też i nowe, nie funkcjonujące w obiegu naukowym archiwalia, dokumenty i relacje świadków. Dla lepszego pojmowania tak szczegółowo przygotowanego opracowania służą liczne tabele i ilustracje. W pracy wykorzystano aż 30 tabeli i 69 ilustracji. Wśród tych ostatnich szczególne zainteresowanie wzbudzają portrety sportowców, osób zasłużonych dla rozwoju sekcji bokserskiej „Stal”. Zgromadzone przez badacza biogramy sportowców należą także do rodzaju „ilustracji”, gdyż pomimo portretów bokserów zawierają ściśle informacje

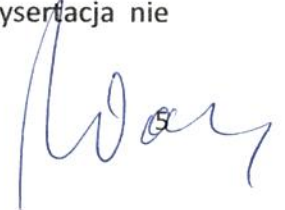

tekstowe o ważnych w kontekście danej jednostki sportowej zasłużonych dość często dla kraju jako zwycięzców igrzysk olimpijskich i mistrzostw świata.

Praca ma wielką wartość poznawczą a także otwiera nowe horyzonty badawcze na obszary szczególnie związane z historią sportu. Autor dysertacji wykazał się nie tylko pracowitością przy gromadzeniu i opracowaniu materiałów źródłowych. Omawiając kwestie konceptualne przedstawiające rozwój sportu, boksu jako dyscypliny sportowej, spraw związanych z rozwojem gospodarczym, ukazujących przemiany społeczne itd. wykazał się dobrym warsztatem historycznym i szeroką wiedzą. Można odnieść wrażenie, że sprawy boksu znane są Doktorantowi od środka, z autopsji, stąd też autorytatywne przedstawianie rzeczywistości pięściarskiej, wykorzystanie fachowego słownictwa, wskazywanie na ważne wydarzenia i postacie w tym temacie. Recenzowana praca jest ważnym osiągnięciem naukowym, sukcesem autora i doskonałą podstawą dla uzyskania kolejnego stopnia naukowego.

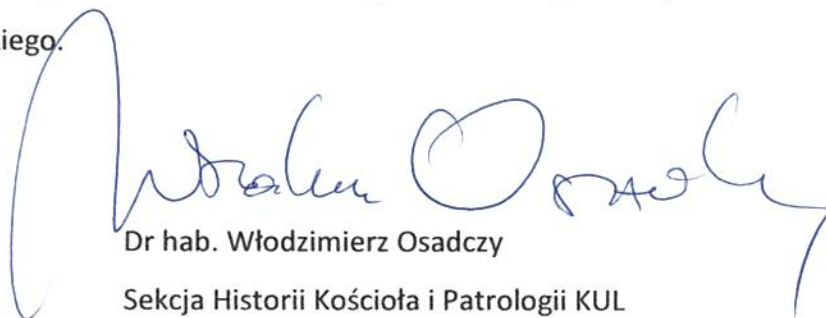
Wśród innych obowiązków na recenzencie spoczywa także obowiązek wskazania uwag krytycznych, czy też wyrażenie wątpliwości w sprawie recenzowanej publikacji. Podziwiając bogactwo literatury i źródeł z przykrością zauważyłem liczne powoływania się na wikipedię, co nie jest przyjęte w opracowaniach naukowych. Dane zawarte w hasłach z Wikipedii – pozbawione autorytatywności – można pozyskać z innych źródeł, chociażby wymienianych w przypisach do tychże haseł.

Stylistycznie język narracji jest poprawny, bez większych potknięć, których przy tak olbrzymiej ilości tekstu nie sposób uniknąć. Należałoby wprowadzić ujednoczenie przy zapisywaniu roku: wyraz „rok” lub skrót „r.”. Brak jednolitych zasad przy napisaniu nazwy państwa „II Rzeczpospolita” i „Druga Rzeczpospolita”. Zresztą bardziej trafną byłoby określenie używane powszechnie „Polska Odrodzona”. Poniekąd występuje błędne użycie dużej i małej litery (np. Centralny okręg Przemysłowy (s. 10). Podając odnośniki w przypisach dolnych Autor umieszcza pełne imię – co raczej nie stosuje się w przyjętych w Polsce standardach metodycznych – i nazwisko. Jednak nie trzyma się konsekwentnie tej zasady i sporadycznie podaje skróty imienia. Stosunkowo często występuje pominięcie przecinków w tekście. Ponadprzeciętna objętość pracy oraz wąski, specyficzny profil badawczy, nie pozwala na szczegółowe sprawdzenie i weryfikację masy danych i wykorzystanych źródeł. Po zapoznaniu się z całością tekstu jednak z pewnością można stwierdzić, iż dysertacja nie

zawiera błędów merytorycznych i spełnia wymagania stawiane przed rozprawą doktorską. Uważam, że z racji na wybitnie nowatorski charakter opracowania i jego znaczenie dla lokalnej społeczności po dokonaniu poprawek stylistycznych i wyeliminowaniu nielicznych – wymienionych chociażby w niniejszej recenzji błędów i potknięć – należałoby go wydać w postaci książkowej.

Wnoszę o dopuszczenie pana mgr. Romana Niwierskiego do dalszych etapów w postępowaniu przewodu doktorskiego.

Dr hab. Włodzimierz Osadczy
Sekcja Historii Kościoła i Patrologii KUL

Lublin, 25. 09. 2022 r.